

BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ

AÇIK ERİŞİM YÖNERGESİ

Amaç

MADDE 1- (1)Balıkesir Üniversitesi mensupları tarafından üretilen bilimsel bilginin derlenmesi, uzun dönemde korunarak bilgiye erişimin güvence altına alınması ve bu doğrultuda kurumumuz bilimsel ve entelektüel bilgi birikiminin geniş kitlelerce paylaşılmasını hedeflemektedir. Bu yönerge, Balıkesir Üniversitesi mensupları tarafından üretilen bilimsel çalışmaların, Kütüphane bünyesinde oluşturulan Balıkesir Üniversitesi Açık Erişim Sistemi'ne elektronik ortamda aktarılması ve açık erişime sunulmasına ilişkin usul ve esasları düzenler.

Kapsam

MADDE 2- (1) Balıkesir Üniversitesi Açık Erişim Sistemi, üniversitemiz öğretim elemanlarınca Üniversitemize gelmeden önce veya sonra yayınladıkları, Balıkesir Üniversitesi'nce doğrudan ya da dolaylı olarak desteklenen tüm akademik çalışmaları kapsar ve günlük ortamda bulunan akademik çalışmaların Açık Erişim Sisteminde arşivlenmesini sağlar. Balıkesir Üniversitesi Açık Erişim Arşivi'nin içeriği aşağıdaki materyallerden oluşur;

- Bilimsel dergilerde yayımlanmış makaleler.
- Yayımlanma aşamasında olan makaleler.
- Yüksek lisans ve doktora tezleri.
- Bildiri ve sunumlar.
- Seminer metinleri.
- Teknik notlar.
- Proje çalışmaları.
- Kitaplar.
- Kitap içindeki bölümler.
- Ödüllü çalışmalar.
- Patent belgeleri.
- Raporlar.
- Açık ders materyalleri.
- Afiş, video kaydı vb.

Dayanak

MADDE 3- (1) Bu yönerge, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 4. maddesinin (c) bendine ve 42. maddesinin (d) bendine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4- (1) Bu yönergede yer alan;

- Açık Erişim: Araştırmacıların bilimsel yayınların tam metinlerine finansal, yasal ve teknik engeller olmaksızın kamuya açık İnternet aracılığıyla ücretsiz olarak erişebilmelerini,
- Açık Erişim Sistemi: Balıkesir Üniversitesinde üretilen akademik çalışmaların dijital ortamda toplandığı, saklandığı, indekslendiği, korunduğu arşivlenerek açık erişime sunulduğu hizmetler dizisini içeren bir sistemi,
- Arşivleme: Akademik çalışmaların Açık Erişim Sisteminde depolama sürecini,
- İvede Arşivleme/Seçimli Erişim: Akademik bir dergide yayımlanmak için hakem denetiminden geçerek onay almış makalenin dijital bir kopyasının Balıkesir Üniversitesi Açık Erişim Sistemi'nde hemen (ivedi) arşivlenmesini ve arşivlenen bu akademik çalışmanın ambargo yoksa hemen (ivedi), ambargo varsa ambargo süresinden sonra otomatik olarak erişime açılmasını ifade eder.
- Kişisel Arşivleme: Bir Balıkesir Üniversitesi mensubunun entelektüel katkı sağladığı çalışmasını Balıkesir Üniversitesi Açık Erişim Arşivi'nde depolamasını içeren süreci ifade eder.
- Ambargo: Araştırma sonuçlarının belli bir süre (12 ay) erişime kapalı tutulmasını, ifade eder.

Yetki ve Sorumluluklar

MADDE 5- (1) Balıkesir Üniversitesi mensupları kabul edilen bilimsel çalışmalarını, yayıncının izin verdiği koşullar doğrultusunda yayının ön baskı, son baskı veya yayıncı sürümünün tam metinlerini Balıkesir Üniversitesi Açık Erişim Sistemi acılığıyla erişime açarlar. Ancak telif/patent başvurusu yapılması düşünülen çalışmalar başvuru gerçekleştikten sonra, telif/patent yayını ile aynı tarihte arşivlenir. Yayının sistemde arşivlenmesi yayının yazarı tarafından yapılır (Kişisel Arşivleme).

(2) Yayınların Balıkesir Üniversitesi Açık Erişim Sistemi'nde arşivlenmesi hiç bir şekilde yazarların yayıncı tercihini ve yayın mecrasını sınırlamaz.

(3) Balıkesir Üniversitesi mensuplarının yayına kabul edilen bilimsel çalışmalarının hakemden geçmiş şekli, yayın tarihinden geç olmamak koşulu ile en geç bir ay içinde Balıkesir Üniversitesi Açık Erişim Sistemi'nde arşivlenir (İvedi Arşivleme/Seçimli Erişim).

(4) Balıkesir Üniversitesi **yüksek lisans ve doktora tezleri** kabul edildikten sonra, en geç bir ay içerisinde Balıkesir Üniversitesi Açık Erişim Sistemi'nde arşivlenir. Ancak telif/patent başvurusu yapılması düşünülen çalışmalar başvuru gerçekleştikten sonra telif/patent yayını ile aynı tarihte arşivlenir.

(5) Her Balıkesir Üniversitesi mensubu, entelektüel katkı sağladığı tüm akademik çalışmalarını, ambargo ve benzeri koşullar nedeniyle sınırlandırılmış veya tamamen engellenmiş olmadığı sürece son versiyonlarını Balıkesir Üniversitesi Açık Erişim Sisteminde arşivler.

(6) Yukarıda belirtilen fıkralara göre yapılacak açık erişim ve arşivleme işlemlerinde patent ve telif haklarına uyulması zorunludur.

Ambargo Süresi Sonunda Açık Erişim

MADDE 6- Balıkesir Üniversitesi, araştırmalarını "açık erişim" seçeneği ile yayımlamak isteyen mensuplarını destekler. Yazarların yayıncılarla yaptıkları anlaşmalar ve arşivleme seçenekleri göz önüne alındığında çalışmalara erişim, "**kamuya açık erişim**" ve "**ambargo süresi sonunda açık erişim**" olmak üzere iki başlıkta uygulanır. Ambargo süresi 12 ayı geçmemelidir.

Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı

MADDE 7- (1) Yayınların derlenmesi ve standartlara uygun olarak Açık Erişim Sistemi'nde arşivlenmesi için üniversite mensuplarıyla koordineli olarak çalışır ve Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı;

a) Balıkesir Üniversitesi Açık Erişim Sistemi'nin işletilmesi sürecinden sorumludur.

b) Balıkesir Üniversitesi mensuplarını Balıkesir Üniversitesi Açık Erişim Sistemi'nden haberdar etmek amacıyla, bilgilendirme kılavuzları hazırlar, gerekli tanıtım ve bilgilendirme çalışmaları yapar.

c) Balıkesir Üniversitesi mensuplarının Balıkesir Üniversitesi Açık Erişim Sistemi'ne aktardıkları bilimsel çalışmaların üst verilerini Açık Arşivler Girişimi Üst Veri Harmanlama Protokolü standartlarına göre kontrol eder. Gerekli durumlarda düzeltme için Balıkesir Üniversitesi mensuplarıyla birlikte çalışılır.

ç) Açık Erişim Sistemi çalışmasına yönelik olarak diğer üniversite ve kurumlarla yapılacak anlaşma ve işbirliği çalışmaları Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı tarafından yürütülür.

Enstitü Müdürlükleri ve Bölüm Başkanlıkları

MADDE 8- (1) Enstitü Müdürlükleri lisansüstü tezlerin Balıkesir Üniversitesi Açık Erişim Sistemi'nde arşivlenmesini ve açık erişime sunulması için, tezin teslimi sırasında patent ve telif hakkı dikkate alınarak, izin formu imzalatarak tezin basılı ve elektronik kopyaları ile birlikte teslim alır. Enstitü Müdürlükleri imzalı form ile tezin basılı ve elektronik kopyalarını en geç 2 hafta içerisinde Kütüphaneye gönderir.

(2) Bölüm başkanlıkları öğretim elemanlarının yayınlarını Balıkesir Üniversitesi Açık Erişim Sistemi'nde arşivlenmesi ve telif/patent hakları doğrultusunda açık erişime sunulması için bilgilendirme yapar.

Bilgi İşlem Daire Başkanlığı

MADDE 9- (1) Bilgi İşlem Daire Başkanlığı Balıkesir Üniversitesi Açık Erişim Sistemi yazılımının kurulumu, güncellenmesi, yedeklenmesi, uzun dönem korunarak saklanması, güvenliğinin sağlanması ve Ulusal Akademik Arşiv sistemine açık erişim standartlarında veri aktarılması süreçlerini yürütür.

Yayımlama ve Yararlanma Hakkı

MADDE -10 (1) Açık Erişim Sisteminde bilgi kaynaklarını yayımlama ve onlardan yararlanma hakkı aşağıda belirlenen koşullarda gerçekleşir;

a) Açık Erişim Sistemindeki çalışmaların tam metinlerine serbest erişim, yazarın kararına ve yayının telif/patent hakkı durumuna bağlıdır.

b) Herhangi bir dergide yayınlanmış veya yayımlanma kararı alınmış çalışmalar, telif/patent hakları doğrultusunda, dergideki formatı dışında arşivlenebilir.

c) Telif hakkı üçüncü kişi veya kurumlarda olan yayınlar, telif/patent hakkı koşullarına göre Açık Arşiv Sisteminde arşivlenirler.

ç) Balıkesir Üniversitesi Açık Erişim Sistemi'nde yer alan bilgi kaynakları kullanıldığında, kullanan kişi tarafından kaynak gösterilmesi bilimsel etik açıdan gerekli ve zorunludur.

Lisanslama

MADDE 11- (1) Yasal koşullar çerçevesinde her üniversite mensubu akademik çalışmalarını yayıncılarla yapmış olduğu anlaşmaların koşullarını ihlal etmeyecek şekilde tüm dünyada geçerli bir lisans anlaşması ile Açık Erişim Sisteminde arşivlemeye onay verir. Bu politikanın onayı Rektör veya görevlendireceği bir sorumlu tarafından takip edilir.

Çok Yazarlı Çalışmalarda Arşivleme Sorumluluğu

MADDE-12- (1) Balıkesir Üniversitesi mensupları birden fazla kurumdan, birden fazla yazarla işbirliği yaparak gerçekleştirdikleri çalışmalarını Üniversitenin Açık Erişim Sisteminde arşivleyebilir. Üniversitede birden fazla üniversite mensubu tarafından gerçekleştirilmiş çalışmalarda ise kaynağı sadece ilk yazar, diğer yazar/yazarların izniyle arşivler.

Açık Erişim Danışma Kurulu

MADDE 13- (1) Rektör tarafından oluşturulacak olan Açık Erişim Danışma Kurulu aşağıdaki üyelerden oluşur;

a) Kurul Başkanı (Rektör veya görevlendireceği Rektör yardımcısı)

b) Sosyal Bilimler Enstitüsü temsilcisi

c) Fen Bilimleri Enstitüsü temsilcisi

ç) Sağlık Bilimleri Enstitüsü temsilcisi

d) Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanı

(2) Danışma Kurulu, Açık Erişim Yönergesinin yürürlüğe girmesini takip eden ilk üç yıl içerisinde her yıl, bu üç yılın sonunda ise her üç yılda bir politikanın değerlendirmesini gerçekleştirmekle yükümlüdür. Kurul, gerekli gördüğü hallerde yönergeyi revize etme veya değiştirme çalışmalarından sorumludur.

(3) Öneri ve görüşler Rektöre sunulur, uygun görüldüğü takdirde senato kararından sonra yürürlüğe girer.

Yürürlük

MADDE 14- Bu Yönerge, Senatoda kabul edildiği tarihte yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE15- Bu yönerge hükümlerini Rektör yürütür.

T.C.
BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Genel Sekreterlik

Sayı : 47334775/050.01.04/
Konu : Yönerge

KÜTÜPHANE VE DOKÜMANTASYON DAİRE BAŞKANLIĞINA

Üniversitemiz Senatosu'nun 01/06/2015 tarih ve 2015/5-15 sayılı kararı ile kabul edilen "Balıkesir Üniversitesi Açık Erişim Yönergesi" ekte gönderilmiştir.
Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

e-imzalıdır
Prof. Dr. Kerim ÖZDEMİR
Rektör

EKLER :

- 1- Karar örneği (1 adet)
- 2- Yönerge (1 takım-3 sayfa)

DAĞITIM

Fakülte Dekanlıklarına
Enstitü Müdürlüklerine
Yüksekokul Müdürlüklerine
Meslek Yüksekokulu Müdürlüklerine
Kütüphane ve Dok. Daire Başkanlığına
Hukuk Müşavirliğine

T.C.
BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ
ÜNİVERSİTE SENATO KARARI

TOPLANTI TARİHİ
01/06/2015

TOPLANTI SAYISI
2015/5

KARAR 2015/5:

15- Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığının 20/05/2015 tarih ve 47949457/010.04/21664 sayılı yazısının görüşülmesine geçildi.

Görüşme sonunda; Hoziron 2020 (Ufuk 2020) Çerçeve Programı kapsamında Hukuk Müşavirliğinin görüşü doğrultusunda 2547 Sayılı Kanunun 4/c ve 42/d maddeleri uyarınca hazırlanan Balıkesir Üniversitesi Açık Erişim Yönergesi'nin (Ek-1) teklif edildiği şekliyle kabulüne,

Oy birliği ile karar verildi.

ÜNİVERSİTE SENATO ÜYELERİ
(İMZA)

Orhan DURAK
Genel Sekreter